

pisem velícím, a nelze proto na něm nic změnit ani dohodou mezi správcem konkursní podstaty a konkursním věřitelem (srovnej k tomu rozhodnutí uveřejněná ve sb. n. s. pod čís. 5715 a také 6463, 7884 a 9928, dále Bartsch-Pollak, Komentář ku konkursnímu řádu, 1927, str. 276, pozn. 7, a Lehmann, Komentář ku konkursnímu řádu. 1916, u § 337 konk. ř., str. 308 (nadpis) a str. 316, bod 2). Měl tudíž návrh Františka H-a a správce konkursní podstaty na schválení dohody, podle které měl odpůřci žalobu podati místo správce konkursní podstaty jmenovaný konkursní věřitel, býti zamítnut již z tohoto důvodu, a nebylo vůbec třeba zkoumati, nepřičí-li se dohoda zákazu zvláštních výhod, pokud se týče zásadě stejnoměrného uspokojení všech konkursních věřitelů.

Čís. 12331.

S hlediska § 870 obč. zák. nezáleží na tom, zda se omyl týkal podstatného bodu smlouvy.

Omyl o povaze časopisu, v němž se měla státi objednaná inserce, týká se hlavní věci.

I mylná pohnutka má vliv na platnost právního jednání, byla-li pro vůli rozhodná. Tak jest tomu, nechtěl-li objednatel inserátu odmítnouti inserci proto, že se mylně domníval, že se měla inserce státi v oficiálním časopise určitého stavu, s jehož příslušníky měl styky jako velkoobchodník.

(Rozh. ze dne 3. února 1933, Rv I 1311/31.)

Žalobce, majitel ústředí insertního oddělení, domáhal se na žalovaném velkoobchodníku zaplacení 1264 Kč za otištění 12 insertů žalovaného v časopise »Berní úředník«. Žalovaný namítl, že žalobcem tvrzená objednávka inserátů jest neplatná pro uvedení žalovaného v omyl, jednak tím, že bylo žalovanému nejprve telefonováno o zadání inserce jako z berního úřadu v P. a slibováno pro případ inserce vyjítí vstříc, jednak, že při podpisu objednávky bylo žalovanému tvrzeno, že celá roční inserce stojí 100 Kč. Žalovaný, který insertní zakázku učinil právě v předpokladu, že jde o oficiální orgán berních úředníků a že celoroční inserce stojí 100 Kč, zjistil dodatečně, že těchto předpokladů tu není. Z obsahu zakázkového listu musel žalovaný souditi na celoroční předplatné. Žalovaný navrhl, by především byla mezitimním rozsudkem vyslovena neplatnost insertní zakázky pro uvedení žalovaného v omyl. Procesní soud první stolice uznal mezitimním rozsudkem, že ujednání o inserci v časopisu »Berní úředník« není neplatné pro uvedení žalovaného v omyl. O d v o l a c í s o u d změnil napadený rozsudek v ten rozum, že se určuje, že ujednání o inserci v časopisu »Berní úředník« jest neplatné pro uvedení v omyl žalovaného. D ů v o d y: Že žalovaný skutečně byl v době objednávky v omylu i o povaze časopisu »Berní úředník«, považuje ho za oficiální orgán svazu berních úředníků, i o ceně inserce, vychází najevo i z dalšího chování žalovaného

po objednavce, že se totiž, jak zjištěno, teprve dodatečně informoval u svědka Š-a, je-li to časopis svazu berních úředníků, že, byv svědkem Š-em informován, že časopis není oficiálním orgánem svazu, prohlásil k svědkovi, že objednaný inserát ihned odvolá, a že skutečně svým právním zástupcem oznámil žalující straně, že byl v omylu i o povaze časopisu, i o ceně inserce a že si inserce nepřejí. Nelze souhlasit s názorem prvního soudu, že bezpečnost obchodního styku vyžaduje, by žalovaný jako obchodník nesl plnou odpovědnost za svůj projev vůle, který učinil, nedávaje dost pozor na jednání se zástupcem a podepsav nedbale zakázkový list. Tento názor měl by oprávnění, kdyby si byl žalobcův zástupce sám počínal, jak vyžaduje zásada poctivého obchodního styku, a nestal se sám příčinou omylu žalovaného o povaze časopisu a o úhrnné ceně inserce a kdyby mu nemusel býti tento omyl žalovaného nápadný. Právý opak vyplývá ze skutkového zjištění odvolacího soudu. Tímto zjištěním padá i předpoklad prvního soudu, že žalovaný nedával dost pozor na jednání se zástupcem a lze mu vytknouti, že podepsal objednávací list, aniž jej podrobně přečetl, spoléhaje na to, že obsahuje jen podmínky ústního ujednání, kteréžto opomenutí však nepadá na váhu, když na druhé straně se nedostávalo dobré víry v bezvadnost projevu žalovaného. Nelze pokládati žalobcova zástupce za třetí osobu ve smyslu ustanovení § 875 obč. zák., neboť tento zástupce byl plnomocníkem žalobcovým, nikoliv jen jeho poslem, jakž vyplývá jednak z obsahu objednávacího listu, v němž je výslovně uvedena nezrušitelnost objednávky a schází výhrada dodatečného schválení objednávky žalobcem, jednak ze seznání žalobce, že objednávku žalovanému nepotvrdil, neboť se to tak nepraktikuje. Jest proto nerozhodné, že žalobce sám v žalovaném omyl nevzbudil, ani že mu omyl žalovaného nemusel býti nápadný, ano to i ono dopadá na zástupce žalobcova, neboť plnomocník reprezentuje zmocnitele (§ 1017 obč. zák.) a uzavřel-li plnomocník jednání neplatné, jest neplatné i proti zmocniteli. Poněvadž, jak odvolacím soudem zjištěno, omyl žalovaného se týkal i povahy časopisu, v němž mělo býti inserováno, i ceny inserce, tedy podstatných bodů ujednání, jest považovati tento omyl za podstatný, který činí smlouvu pro žalovaného nezávaznou (§ 871 obč. zák.), ježto byl druhou stranou vzbuzen, pokud se týče musel jí býti nápadný.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska právního byla věc odvolacím soudem posouzena správně a vzhledem k vývodům dovolání v tomto směru jest připomenouti toto: Z podpisu objednávacího listu žalovaným nemůže dovolatel vyloučiti námitku omylu. Je sice správné, že podpis objednávacího listu objednatelem znamená podle zásady vyslovené v § 863 obč. zák. a podle pravidel s l u š n é h o o b c h o d u souhlas objednatelů s celým obsahem, a že také není zvykem v obchodním styku ústně vysvětlovati celý obsah objednávacího listu, avšak v tomto případě žalobce, pokud se týče jeho

zmocněnec Antonín H. se neřídil pravidly v poctivém obchodním styku platícími, ba hrubě proti nim se prohřešil. Byloť odvolacím soudem zjištěno, že Antonín H. nejprve ohlásil svou návštěvu u žalovaného telefonicky, jako by z berního úřadu měl přijíti, sliboval, že pro případ zadání insertu mu vyjdou vstříc; při návštěvě se vydával za berního oficiála, ač jím nebyl; při jednání se žalovaným, ač musil vědět, že žalovaný je v omylu co do částky za inserci celoroční, nejen mu omyl ten nevysvětlil, nýbrž naopak jej v něm utvrdil prohlášením, že jsou laciní a že částka 100 Kč je za celoroční inserci. Z těchto zjištěných skutečností právem lze usuzovati, že byl jimi vzbuzen u žalovaného, neznajícího pravý stav věci, omyl. neboť mu byly tvrzeny vědomě nepravdy Antonínem H-em, tedy bylo tu lstivé jednání po rozumu § 870 obč. zák. a žalovaný měl býti takto oklamán, což má za následek relativní neplatnost smlouvy, i kdyby omyl nebyl podstatný (rozh. 4814, 1511 sb. n. s.). Než neplatnost objednávky je opodstatněna i z důvodu § 871 obč. zák. pro podstatný omyl. Podle skutkového zjištění odvolacím soudem učiněného chtěl žalovaný věnovati na celoroční inserování částku 100 Kč, a to pro inserci v oficiálním orgánu Svazu berních úředníků, máje proto své důvody, nikoli pro inserování v neznámém mu soukromém podniku žalobcově. K omylu žalovaného dal podnět a v omylu jej utvrdil zmocněnec žalobcův a musí proto důsledky toho nésti žalobce (§ 1017 obč. zák.); omyl se týkal hlavní věci, pokud se týče podstatné vlastnosti, k níž úmysl žalovaného při jednání směřoval a byl projeven. I mylná pohnutka má vliv na platnost právního jednání, byla-li pro vůli rozhodná, což v tomto případě právě padá na váhu, poněvadž žalovaný nechtěl odmítnouti inserci ve stavovském oficiálním časopisu, máje jako velkoobchodník styky s berními úředníky. Poukaz dovolatelův na rozhodnutí čis. 6233 ve sbírce Glaser-Unger N. F. XVI. není případný, poněvadž při něm šlo o pojišťovací smlouvu pro případ úrazu na dráze, tedy o smlouvu upravenou zvláštními předpisy, a také jeho skutkový poklad je zcela odlišný od případu souzeného. Odvolací soud právem nepokládal Antonína H-a za třetí osobu po rozumu § 875 obč. zák., poněvadž byl podle rozsudkového zjištění plnomocníkem žalobcovým, a správně také dovodil, že důsledky neplatné smlouvy postihují jedině žalobce samého (§ 1017 obč. zák.).

Čís. 12332.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čis. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

K závazku podle § 103 směn. zák. (§ 8 zákona o společenstvech) se vyžaduje, by majitel směnky neznal pravý stav věci a by tu bylo předstírání podpisatele o zastupitelském poměru a o případném zmocnění.

(Rozh. ze dne 3. února 1933, Rv I 2367/32.)